

Inleiding

“Speelpleinen koploper in gedeeld gebruik”

Elk speelplein in Vlaanderen en Brussel deelt hun locatie met een andere organisatie. Of het speelplein nu een eigen gebouw heeft of een andere partner is eigenaar (jeugdbeweging, school, kinderopvang...), in elke werking is er sprake van gedeeld gebruik.

Gedeeld gebruik is het samenbrengen van verschillende activiteiten in dezelfde ruimte. Dat kan gelijktijdig of achtereenvolgend zijn. Het gaat ons om de infrastructuur maar evenzeer de buitenruimte.¹

Gezien de vele recente evoluties (nationaal en internationaal), proberen we een overzicht te geven wat er allemaal bestaat en op welke manier speelpleinwerk hier verder mee aan de slag kan.

Deze infofiche dient als aanvulling op DNA 1 “Een steentje in de rug” over infrastructuur voor het speelplein.

In deze infofiche

- Basisregels in het delen van een ruimte.
- Speelplein is een meerwaarde.
- Afspraken maken goede vrienden.
- Laat kinderen mee beslissen.
- Tijdelijke inrichting.
- Speelpleinwerk in scholen.
- Hoe gaat de VDS hier mee verder?
- Relevante info

Basisregels in het delen van een ruimte

In DNA 1 « Een steentje in de rug » spreken we over drie basisregels om in je achterhoofd te houden bij gedeeld gebruik.

1. Het speelplein is een gelijkwaardige partner.
2. Complementair waar het moet, gelijkaardig waar het kan.
3. Goede afspraken maken goed gedeeld gebruik.

Het is belangrijk dat partners elkaar en elkaars **eigenheid** kennen. Speelpleinwerk vergt een specifieke invulling en gebruik van locaties. Laat je partners dus weten waarom jullie animatoren een eigen lokaal nodig hebben (tijdens de zomer en/of tijdens het jaar), hoeveel kubieke meter materiaal precies moet opgeslagen worden, hoeveel verschillende activiteiten er tegelijkertijd doorgaan waarvoor jullie een lokaal nodig hebben... Neem je **speel(plein)visie** bij de hand!

¹ Onderzoeksrapport “Ruimte delen met kinderen en jongeren”, Ambrassade, 2018.

Speelplein is een meerwaarde

Een speelpleinwerking in je gebouw/op je terrein te hebben is een meerwaarde! Speelpleinwerk is namelijk een sterk merk.

En dat omwille van:

- De mogelijkheid om speelkansen aan te bieden aan kinderen (al dan niet reeds aanwezig op de locatie)
- Het netwerk van animatoren, ouders, jeugdwerk, handelaars, gemeente... waarover de werking beschikt.
- Het speelmateriaal dat buiten de vakanties kan gedeeld worden.
- Vrijwilligers die geëngageerd zijn om hun speelpleinwerking kwalitatief uit te bouwen.
- De laagdrempeligheid van speelpleinwerk waardoor het (speel-)kansen biedt aan diverse kinderen.
- ...

En die meerwaarde kan zich vertalen in bijvoorbeeld:

- Een opzetdag waar animatoren en begeleiders van de kinderopvang samen de locatie inkleden.
- De driewielers van het speelplein en de kinderopvang geven samen nog meer speelplezier voor de kinderen.
- In Temse zit de speelpleinwerking in de gebouwen van de jeugdbewegingen. In ruil mogen zij de laatste speelpleinweek activiteiten komen geven aan de kinderen en op die manier reclame maken voor hun jeugdbeweging.
- In Zulte verzorgen de animatoren van het speelplein de kinderaanimitatie op het schoolfeest.
- Kinderen, leerkrachten en de stuurgroep van het speelplein die samen beslissen welke tekening er op de speelplaats geverfd worden.
- ...

Afspraken maken goede vrienden

Omwille van de specifieke invulling en gebruik, is het goed om afspraken te maken. Bij voorkeur op papier.

Bijvoorbeeld over :

- Verbruik van elektriciteit, water, internet...
- Regels die gelden binnen het speelplein en verschillen met de regels van de partner (bijvoorbeeld in welke lokalen kinderen mogen komen, het zitten op vensterbanken...)
- De inkleding van lokalen.
- Wie waarvoor verzekerd is.
- De opkuis.
- Het leeg maken van lokalen. (bij het begin en op het eind)
- Meldpunt schade en technische problemen.
- Delen van materiaal (speelpleinwerk/partner en partner/speelpleinwerk).
- Sleutels.
- Onderhoud van het gras.
- Verder overleg en evaluatie.
- ...

Voorbeelden van afsprakennota's vind je terug op www.speelplein.net/beterspelen.

Laat kinderen mee beslissen

Speelpleinwerk organiseren we in de eerste plaats om kinderen een vakantiegevoel te geven. Laat hen dus mee beslissen over de inrichting van de locatie.

Wat willen zij precies? Waar spelen zij het liefst? Waar verstoppen ze zich graag uit het zicht van de animatoren? Wat is het saaieste plekje op het speelplein?

Onze collega's van Kind en Samenleving werkten een tool uit (Picto Play) om aan de slag te gaan met de kinderen. Je vindt die terug op www.k-s.be. Springzaad ontwikkelde dan weer een ideeënkoffer over de inrichting met natuurlijke elementen op www.springzaad.be.

Tijdelijke inrichting

Je kan met je partner samenzitten om permanente aanpassingen te doen aan de infrastructuur en/of het terrein. Vaak vraagt dit wat overleg en voorbereiding. Goed dus om dit vooruit te plannen. Je leest er meer over in onze DNA 1 « Een steentje in de rug ».

Maar ondertussen hoef je niet stil te zitten en kan je aan de slag met de tijdelijke inrichting van je locatie om die speelser te maken.

*« Dit is ons fantasielokaal.
Elke dag bouwen we dit volledig van nul op in een thema
en geven we er in de namiddag impulsen aan de kinderen »
(speelplein Hubbe in Zulte)*

De VDS werkt mee aan « Hop'Up ». In een mum van tijd, tover je zo een saai ruimte om tot een uitdagende speelomgeving. Materiaal dat enorm veel speelkansen kan bieden aan kinderen. Meer info vind je op www.hopup.be.

Maar ook partners zoals **De Biotoop** ontwikkelen op maat producten en meubilair die permanent of tijdelijk een ruimte speelser kunnen maken. Je vindt hen op www.debiotoop.be.

Of doe het zelf. Zet een aantal animatoren rond de tafel, brainstorm waarvoor je het lokaal of terrein allemaal wil gebruiken en op welke manier je die speels zou inkleden.

- Met doeken, pannenlatten, decorstukken... of door een variatie aan speelhoeken te installeren. Laat je inspireren in
  - DNA 12 « Speelplein op stellen »
  - www.pinterest.com/speelidee
  - Door andere speelpleinen zoals Kwikkwak op www.kwikkwak.be/info/tekst/speelstad.
  - Door pretparken of Pairs Daiza waar ook alle vuilbakken en palen zijn ingekleed.
- Met natuurlijke elementen. Een blote-voeten-pad, wat boomstammetjes hier en daar of je eigen moestuin.
- Via speelimpulsen : een schatkist verstopt met over het hele terrein raadsels en opdrachten, aan de muren hangen bordjes met volledig uitgeschreven activiteiten die de kinderen zonder animatoren kunnen spelen...

« Laat de speelkansen niet enkel van animatoren afhangen,
investeer ook in materiaal en omgeving. »
(Bert Breugelmans, coördinator communicatie bij de VDS)

Speelpleinwerk in scholen

Bijna 40% van de speelpleinwerkingen zitten in schoolgebouwen. Helaas bieden de binnen- en buiteninfrastructuur weinig speelkansen. Een uitdaging dus om dit in de vakantie om te toveren tot een speelparadijs voor kinderen.

En toch slaagt speelpleinwerk hier in, elke vakantie opnieuw.

En ook hier zien we boeiende evoluties. Zowel de overheid als de scholenkoepels zetten meer in op het delen van schoolinfrastructuur :

- Projecten zoals « Pimp je speelplaats » om schoolspeelplaatsen natuurlijker in te richten. (www.pimpjespeelplaats.be)
- De VDS werkte mee aan een wegwijzer over het slim delen van schoolinfrastructuur op www.slimgedeeld.be.
- Begeleiding voor scholen in Oost-Vlaanderen om hun speelplaats om te bouwen : <https://oost-vlaanderen.be/leren/onderwijs/klimaatgezonde-speelplaatsen.html>
- Subsidies voor het naschools openstellen van schoolsportinfrastructuur. Er is een gelijkaardig project in de maak voor het jeugdwerk. (wordt verwacht oktober 2018).

Hoe gaat de VDS er mee verder?

De VDS neemt dit thema de komende jaren nog meer ten harte. Samen met de partners verzamelen we en delen we goede voorbeelden, zetten we projecten op voor speelpleinen en komen we ter plaatse om adviezen en vormingen te geven.

Dit leidde onder meer tot volgende doelstelling in onze Beleidsnota 2018-2021:

OD2.6: De VDS bouwt aan een netwerk van expertise rond (tijdelijke) inrichting van speelruimte en maken de vertaling naar het speelpleinwerk

Acties

1. We werken mee aan het onderzoek dat Kind en Samenleving doet bij de doelgroep speelpleinwerk en ruimtegebruik. We verzamelen voorbeelden uit de speelpleinpraktijk rond tijdelijke invulling van ruimte (2019)
2. Productontwikkeling:
  - a. Pinterest uitbreiden rond tijdelijke invullingen (2020)
  - b. Publicatie rond tijdelijke inrichting (2021)
  - c. Pilotprojecten rond tijdelijk ruimtegebruik in het speelpleinwerk en het toonmoment dat hierbij hoort.

In onze campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 schuiven we ook de prioriteit “Slim gebruik van infrastructuur” naar voor op www.speelplein.net/verkiezingen2018.

We zijn ook inhoudelijke partner in de werkgroep “multifunctionele, bewegingsvriendelijke en gedeelde schoolspeelplaatsen” van de Vlaamse overheid waarbij scholen gestimuleerd worden om hun infrastructuur open te stellen voor het jeugdwerk.

Relevante info

- www.speelplein.net/beterspelen/spelen/speelterrein
- https://www.speelplein.net/ondersteuning/producten/map_speelhoeken
- www.slimgedeeld.be
- www.debiotoop.be
- www.hopup.be
- www.jeugdlokalen.be
- www.ambrassade.be/nl/kennis/ruimte-delen
- <https://ambrassade.be/nl/attachments/view/Jeugdwerkinfrastructuur%20delen-dos-donts-voor-gemeenten>
- www.pimpjespeelplaats.be
- http://www.goodplanet.be/pimp-je-speelplaats/docs/2016/PJS_Toekomstvisie-speelplaatsen_def.pdf
- www.k-s.be
- www.springzaad.be
- <https://playgroundideas.org/>
- <https://jantjebeton.nl/ik-wil-spelen/ik-wil-een-speelplek-redden-of-maken/maken>